

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж4 61/24
12.4.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Олге Арсовић и Весне Филиповић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Андреја Чивтелић, адвокат из Београда, ул. Курсулина бр. 13, против тужене Туристичке организације Србије, Београд, ул. Чика Љубина бр. 8, чији је пуномоћник Слободан Гавриловић, адвокат из Београда, ул. Бирчанинова бр. 8, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П4 400/22 од 19.12.2023. године, у седници већа одржаној дана 12.4.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П4 400/22 од 19.12.2023. године у делу става првог изреке којим је утврђено да је тужена повредила ауторска права тужиоца тако што је током 2022. године на Facebook налогу “Туристичка организација Србије”, неовлашћено јавно саопштила ауторско дело и јавно саопштила ауторско дело без назначења имена или псеудонима тужиоца као аутора - фотографију “Црква Светог Ђорђа ...”, током 2022. године на Instagram налогу “Serbia tourism” неовлашћено јавно саопштила ауторско дело и јавно саопштила ауторско дело без назначења имена или псеудонима тужиоца као аутора - фотографију “Црква Светог Ђорђа ...”, и дана2022. године, на Twitter налогу “Serbia tourism” неовлашћено јавно саопштила ауторско дело и јавно саопштила ауторско дело без назначења имена или псеудонима тужиоца као аутора - фотографију “Црква Светог Ђорђа ...”, чиме је тужиоцу нанела имовинску и неимовинску штету, ставу другом, и делу става трећег изреке којим је тужена Туристичка организација Србије обавезана да тужиоцу АА из ... на име накнаде неимовинске штете због повреде моралних права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца-фотографије “Црква Светог Ђорђа ...” и то три пута без назначења имена или псеудонима аутора, исплати износ од укупно 60.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 19.12.2023. године, па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П4 400/22 од 19.12.2023. године у преосталом делу става трећег изреке, тако што се тужбени захтев тужиоца АА из ... у делу којим је тражио да се тужена Туристичка организација Србије, обавезе да

му на име накнаде неимовинске штете због повреде моралних права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца-фотографије “Црква Светог Ђорђа ...”, три пута без назначења имена или псеудонима аутора, исплати износ од још укупно 90.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 19.12.2023. године до исплате, **ОДБИЈА** као неоснован.

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Београду П4 400/22 од 19.12.2023. године у преосталом делу става првог изреке којим је утврђено да је тужена повредила ауторска права тужиоца тако што је током 2022. године на Facebook налогу “Туристичка организација Србије”, ауторско дело јавно саопштила у непотпуној форми - фотографију “Црква Светог Ђорђа ...”, током 2022. године на Instagram налогу “Serbia tourism” ауторско дело јавно саопштила у непотпуној форми - фотографију “Црква Светог Ђорђа ...”, и дана ...2022. године, на Twitter налогу “Serbia tourism” ауторско дело јавно саопштила у непотпуној форми - фотографију “Црква Светог Ђорђа ...”, чиме је тужиоцу нанела неимовинску штету, преосталом делу става трећег изреке, којим је тужена Туристичка организација Србије обавезана да тужиоцу АА из ..., на име накнаде неимовинске штете због повреде моралних права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца-фотографије “Црква Светог Ђорђа ...”, три пута у непотпуној форми исплати износ од укупно 150.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 19.12.2023. године, па до коначне исплате, и ставу четвртом изреке и предмет у том делу враћа истом суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Вишег суда у Београду П4 400/22 од 19.12.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, те је утврђено да је тужена повредила ауторска права тужиоца тако што је током 2022. године на Facebook налогу “Туристичка организација Србије”, неовлашћено јавно саопштила ауторско дело, јавно саопштила ауторско дело без назначења имена или псеудонима тужиоца као аутора и ауторско дело јавно саопштила у непотпуној форми - фотографију “Црква Светог Ђорђа ...”, током 2022. године на Instagram налогу “Serbia tourism” неовлашћено јавно саопштила ауторско дело, јавно саопштила ауторско дело без назначења имена или псеудонима тужиоца као аутора и ауторско дело јавно саопштила у непотпуној форми - фотографију “Црква Светог Ђорђа ...”, и дана ...2022. године, на Twitter налогу “Serbia tourism” неовлашћено јавно саопштила ауторско дело, јавно саопштила ауторско дело без назначења имена или псеудонима тужиоца као аутора и ауторско дело јавно саопштила у непотпуној форми - фотографију “Црква Светог Ђорђа ...”, чиме је тужиоцу нанела имовинску и неимовинску штету. Ставом другим изреке тужена је обавезана да на име накнаде имовинске штете због повреде ауторског права неовлашћеним јавним саопштевањем фотографије “Црква Светог Ђорђа ...”, тужиоцу и то током 2022. године на Facebook налогу “Туристичка организација Србије”, исплати износ од 35.000,00 динара, током 2022. године, на Instagram налогу “Serbia tourism” у износу од 35.000,00 динара и дана ...2022. године на Twitter налогу “Serbia tourism” у износу од 35.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 19.12.2023. године, до исплате. Ставом трећим изреке тужена је обавезана да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете због повреде моралних права аутора јавним саопштавањем

ауторског дела тужиоца-фотографију “Црква Светог Ђорђа ...” и то три пута без назначења имена или псеудонима аутора исплати износ од укупно 150.000,00 динара и три пута у непотпуној форми исплати износ од 150.000,00 динара све са законском затезном каматом почев од 19.12.2023. године до исплате. Ставом четвртим изреке тужена је обавезана да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 130.312,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до исплате. Ставом четвртим изреке одбијен је као неоснован захтев тужиоца за исплату законске затезне камате на досуђени износ трошкова парничног поступка почев од дана пресуђења до дана извршности пресуде.

Против наведене пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу из чије садржине произилази да је изјављена на став први, други, трећи и четврти изреке због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност и законитост првостепене пресуде у ожалбеном делу, у смислу одредбе члана 386 ЗПП (“Службени гласник РС”, број 72/11 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд је нашао да је жалба тужене делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које овај суд као другостепени пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је аутор фотографије “Црква Светог Ђорђа ...” настале 09.12.2009. године, на којој је из ваздуха приказана Црква Светог Ђорђа ..., окружена шумом. Током 2022.године на свом Facebook и Instagram налогу тужена је јавно саопштила наведену фотографију тужиоца, исечену са леве и са десне стране у односу на оригиналну фотографију, без навођења тужиоца као њеног аутора. Потом је дана ...2022.године, на свом Twitter налогу тужена јавно саопштила наведену фотографију тужиоца, исечену са леве и са десне стране у односу на оригиналну фотографију, без назначења тужиоца као њеног аутора. Тужилац није био контактиран у циљу добијања сагласности за објављивање спорне фотографије. Погодило га је што није потписан као аутор наведене фотографије. Доживео је стрес јер фотографије ради искључиво сам, опрему купује сам, фотомонографију плаћа сам, летелице плаћа такође сам. Тужилац се фотографијом бави од своје четрнаесте године, а имао је и неколико самосталних и колективних изложби.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је применом члана 2, 9, 15, 16, 17, 19, 30, 102 и 205 Закона о ауторским и сродним правима и члана 200 Закона о облигационим односима одлучио као у изреци пресуде.

По налажењу Апелационог суда у Београду, оваква одлука првостепеног суда се само делимично може прихватити како правилна и законита.

Наиме, правилно је првостепени суд одлучујући о тужбеном захтеву тужиоца нашао да је тужени објављивањем спорне фотографије чији је аутор тужилац, повредио његова имовинска и морална права као аутора. Код чињенице да је тужена током 2022. године на свом Facebook и Instagram налогу и дана ...2022. године на свом Twitter налогу без сагласности тужиоца и без плаћања ауторске накнаде, јавно саопштила

ауторско дело тужиоца фотографију “Црква Светог Ђорђа ...”, иста је повредила имовинско право тужиоца као аутора, прописано одредбом члана 19 Закона о ауторском и сродним делима, да аутор има право на економско искоришћавање свог дела, а да за свако искоришћавање ауторског дела од стране другог лица аутору припада накнада, те је правилно првостепени суд обавезао тужену да тужиоцу за економско искоришћавање ауторског дела тужиоца исплати износ од по 35.100,00 динара за свако објављивање наведене фотографије, правилно утврђујући висину накнаде на основу прегледа миминалних цена УЛУПУДС-а, којим је предвиђена накнада од 150 бодова за употребу фотографије на конкретно наведеним интернет платформама, која се због снимања у специјалним условима односно из ваздуха, множи фактором $x2$, при чему је бод еквивалентан вредности једног евра.

Такође имајући у виду да је тужени објавио ауторско дело тужиоца наведену спорну фотографију без означања тужиоца као аутора, супротно одредби члана 15 Закона о ауторским и сродним правима, првостепени суд је правилно закључио да је тужени на тај начин повредио и морално ауторско право тужиоца и то право да приликом саопштавања дела буде означено његово име као лица које је створило дело, због чега је претрпео душевне патње. Међутим, одлучујући о висини правичне новчане накнаде неимовинске штете, због повреде моралног ауторског права тужиоца да буде означено његово име на објављеном делу, правилно се жалбом указује да је првостепени суд погрешно применио одредбу члана 200 Закона о облигационим односима, због чега су се стекли услови сходно члану 394 тачка 4 ЗПП на преиначење првостепене пресуде у том делу става трећег изреке, којим је одлучено о накнади неимовинске штете учињеној саопштавањем ауторског дела тужиоца без његовог имена или псеудонима. Ово из разлога што је првостепени суд приликом одмеравања висине накнаде неимовинске штете, учињене саопштавањем ауторског дела тужиоца без означавања његовог имена или псеудонима, превисоко определио накнаду претрпљене штете. Сходно наведеном другостепени суд је применом члана 200 Закона о облигационим односима и члана 232 Закона о парничном поступку имајући у виду све околности конкретног случаја и то да је тужилац професионални фотограф, да означавање његовог имена или псеудонима на ауторским делима представља њега у његовом професионалном животу, да тако други могу да виде и да се упознају са његовим радом, на основу чега може да напредује и у професионалном смислу, да је тужилац био погођен таквим поступањем тужене, те је нашао да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете због повреде права аутора на означавање имена на ауторском делу, а учињено саопштавањем ауторског дела тужиоца без означавања његовог имена, за свако објављивање припада износ од по 20.000,00 динара, односно укупно 60.000,00 динара, с обзиром да је та накнада адекватна претрпљеној штети, да се истом остварује циљ коме накнада служи и не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, док је тужбени захтев за накнаду неимовинске штете због саопштавања ауторског дела тужиоца без означавања његовог имена преко укупног износа од 60.000,00 динара, а до досуђеног укупног износа од 150.000,00 динара, за износ од још укупно 90.000,00 динара, одбијен као неоснован. На досуђени износ накнаде неимовинске штете тужиоцу је призната и законска затезна камата у смислу члана 277 Закона о облигационим односима почев од дана пресуђења па до коначне исплате.

Жалбени наводи којима се указује да је првостепени суд погрешно одлучио о

висини накнаде имовинске штете приликом утврђивања и коришћења ценовника УЛУПУДС-а, с обзиром да исти није обавезујући, неосновани су. Ово с обзиром на то да је наведени тарифник званични преглед накнада издат од стране Струковног удружења и представља стандард за одређивање накнаде за употребу дела, које је коришћено супротно одредбама закона, да се у конкретном случају ради о ауторском делу тужиоца, фотографији која је објављена на Facebook, Twitter и Instagram налогу тужене, те да се наведеним тарифником предвиђа минимална накнада у случају објављивања ауторског дела на интернету, што је случај у конкретној правној ствари.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе тужене и закључио да су без утицаја на законитост и правилност првостепене пресуде у потврђеном делу како у односу на утврђено чињенично стање, тако и на примењено материјално право у поступку доношења исте.

Имајући у виду наведено применом члана 390 и члана 394 тачка 4 ЗПП одлучено је као у ставу првом и другом изреке пресуде.

Међутим, одлучујући о накнади неимовинске штете због повреде моралног права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца спорне фотографије у непотпуној форми, првостепени суд је погрешно применио материјално право што је за последицу имало непотпуно утврђено чињенично стање, а учињена је и битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП.

Нијеме, првостепени суд је одлучујући о том делу тужбеног захтева за накнаду неимовинске штете, тужиоцу досудио износ од укупно 150.000,00 динара односно за свако објављивање фотографије тужиоца по 50.000,00 динара, из разлога јер је утврдио да је фотографија објављена у непотпуној форми, односно да је сечена са леве и десне стране у односу на оригиналну фотографију. Неспорно је да према члану 17 Закона о ауторском и сродним правима, аутор има искључиво право да штити интегритет свога дела, нарочито да се супротстави изменама истог, од стране неовлашћених лица, те да се супротстави јавном саопштавању свога дела у измењеној или непотпуној форми. Међутим, у споровима ради накнаде штете због објављивања дела у непотпуној форми, утврђује се да ли је објављивањем дела у непотпуној форми односно његовим скраћењем заиста дошло до повреде ауторског дела као оригиналне творевине, да ли се ради о занемарљивој измени интегритета дела, те да ли аутор дела и са тако измењеном формом и даље шаље своју поруку, у ком случају му не припада право на накнаду штете, а што у конкретној правној ствари није испитивано и цењено, односно првостепени суд није дао разлоге због чега сматра да измена интегритета дела у конкретној правној ствари даје право тужиоцу на накнаду имовинске штете.

Имајући у виду наведено применом одредбе члана 391 став 1 и 392 став 2 ЗПП одлучено је као у ставу изреке трећем изреке.

У поновном поступку првостепени суд ће имати у виду указане недостатке, те ће одлучујући о делу тужбеног захтева за накнаду неимовинске штете због повреде моралног ауторског права тужиоца због јавног саопштавања његовог ауторског дела у непотпуној форми, утврдити да ли је објављивањем дела у непотпуној форми у конкретном случају дошло до повреде ауторске идеје као оригиналне творевине, и које

је последице исто имало на тужиоца, те ће донети нову и на закону засновану одлуку за коју ће дати довољне и ваљане разлоге.

Укидањем одлуке о главној ствари, укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, садржана у ставу четвртом изреке ожалбене пресуде, имајући у виду да иста зависи од коначног успеха странака у спору, те је применом чана 401 тачка 3 ЗПП одлучено је као у ставу трећем изреке.

Председник већа-судија
Иван Негић, с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић